

De smogring – achter de wolken schijnt de zon

[Angèle Reinders](#)

Een mooie ring uit een vervreemdend sprookje of eerder uit een moderne nachtmerrie: het is de smogring van kunstenaar Daan Roosegaarde. Hij is gemaakt uit een van de grootste vervuilingen waar grote steden mee kampen: smog. De smog voor deze ring is afkomstig uit Beijing, China, waar het zuiveren van 1000 m³ lucht voldoende smog oplevert voor dit bijzondere sieraad. Veel producten die wij in de westerse wereld gebruiken, worden in China geproduceerd. Door jarenlange veronachtzaming van het milieu vormt de slechte luchtkwaliteit daar inmiddels een van de grootste gezondheidsrisico's. De communicatie hierover is abstract, afstandelijk en ontastbaar voor veel mensen. Echter, de smogring is concreet, persoonlijk en tastbaar en daardoor een aanzet om Beijing weer smogvrij te maken. Dit gebeurt door de opbrengsten van de verkoop van de smogring te investeren in de realisatie van bubbels van schone lucht in parken in Beijing waaraan de stadsbewoners zich kunnen laven. Hierdoor kan de smogring gedragen worden als een uiting van milieubewustzijn dan wel verbondenheid met wat er aan de andere kant van de wereld gebeurt. Het onzichtbare wordt zichtbaar gemaakt, en dit is dan ook een terugkerend thema in het werk van de kunstenaar.

De WHO waarschuwde al eerder dit jaar dat wereldwijd gezien luchtvervuiling momenteel het grootste gezondheidsrisico vormt, met de grootste impact in Zuidoost-Azië. Blootstelling aan smog buitenshuis zou in 2012 tot 3,7 miljoen sterfgevallen door hartfalen, infecties van de luchtwegen en longkanker geleid hebben. Concreter gesteld zou de gemiddelde levensverwachting van een inwoner van Beijing door blootstelling aan smog vijfenhalf jaar korter zijn dan van een persoon woonachtig in een schone omgeving.

Op moment van dit schrijven meldt de Beijing Real-time Air Quality Index 238 met de waarschuwing *Very Unhealthy*, dit is net een niveau onder code rood *Hazardous* die ingaat bij 300 en waarbij voor iedereen serieuze gezondheidseffecten verwacht mogen worden. Het betreft dan zeer hoge concentraties van deeltjes van het type PM 2,5 (met een diameter van meer dan 2,5 micrometer). Bij een Air Quality Index van meer dan 500 lijkt het alsof er een nucleaire winter aangebroken is: er ligt dan een deken van smog over de stad, waardoor het vrije zicht minimaal wordt, scholen moeten sluiten en de Chinese overheid haar burgers aanraadt om mondmaskers te dragen en vooral zo min mogelijk buiten te verblijven.

Voor de helderheid mag gemeld worden dat dit probleem wijdverspreid voorkomt. In negen Chinese steden vindt er meer en vaker luchtvervuiling plaats dan in Beijing. Met 129 dagen 'ongezonde lucht' per jaar spant Xingtai, een stad met meer dan zeven miljoen inwoners, de kroon. Daarmee vergeleken lijkt Beijing met slechts 60 dagen 'ongezonde lucht' een oase.

Dit alles is het gevolg van een enorme en groeiende energievraag in China. De Chinese Academy of Sciences (CAS) heeft recentelijk een rapport gepubliceerd waarin gesteld wordt dat bijna 50% van de smog veroorzaakt wordt door industriële productie en elektriciteitsproductie door kolencentrales. Ook het verkeer draagt ten dele bij aan de smogvorming. Hieruit blijkt dat een betere controle van de energieconsumptie, meer energie-efficiency en gebruik van technologieën voor schone energie in principe tot een reductie van smog kunnen leiden. Deze benaderingen lijken echter in conflict te zijn met de groeiende welvaart in China die haast niet te stuiten is en waarbij 'meer' en 'groter' belangrijker zijn dan besparen. Als men zich eindelijk een grote, luxe auto kan veroorloven, dan wil men immers niet meer terug naar een – laten we zeggen – Aygo.

De smogring wordt gemaakt in een dames- en herenvariant. In beide ontwerpen wordt smog verwerkt die onttrokken wordt aan 1000 m³ lucht door middel van een positieve-ionisatie apparaat dat door het bedrijf ENS gecommercialiseerd wordt. Beide zijn gesierd met een kleine zwarte kubus smog zwevend in een kunststof blokje. Uiteraard wordt de schone lucht in een paviljoen vastgehouden en zodoende beschikbaar gesteld aan stadsbewoners die een fris luchtje willen scheppen in een stadspark. Het projectidee is prachtig en bergt veel potentieel in zich voor fondsenwerving voor energie-efficiënte technologieën of duurzame energie, zodat de basis van het probleem echt aangepakt kan worden. Als de industrie en energievoorziening in China duurzamer en efficiënter worden dan zal er ook minder smog gevormd worden en zal hopelijk binnen afzienbare termijn de zon achter de wolken zichtbaar worden, ook in Beijing. Een sprookje met een *happy end*?